

Notitie Consequenties van uitvoering motie Fort Benoorden Spaarndam

1. Inleiding en vervolgstappen college

Het doel van deze notitie is om aan de hand van feitenmateriaal de consequentie(s) van de uitvoering van de door de gemeenteraad in de raadsvergadering van 26 februari 2013 aangenomen motie inzake de ontwikkelingen rondom Fort Benoorden Spaarndam in beeld te brengen, waardoor onze vervolgstappen duidelijk worden gemaakt.

Onze houding is als volgt.

Wij zien geen juridische en/of inhoudelijke bezwaren, zodat de motie kan worden uitgevoerd. Overigens leidt dat niet automatisch tot het door de Raad gewenste resultaat. Dat resultaat wordt bereikt als Gemeente Haarlem of bij nader inzien wel wil mee doen met de plannen of de gemeente Velsen zelfstandig besluit het verkeer op eigen grondgebied af te wikkelen.

Indien dit niet het gewenste resultaat biedt, zullen wij terugkomen bij de gemeenteraad.

Verder zijn wij van mening, dat ook andere ontwikkelingen in dit groene gebied - niet alleen onze gemeente betreffende – nader en in samenhang beschouwd zouden moeten worden op het aspect van verkeer, vervoer en bereikbaarheid. Wij zullen dit aan de orde stellen in een volgende vergadering van het recreatieschap.

De Raad draagt in deze motie zijn vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap en ons op, een positief standpunt in te nemen ten opzichte van de huidige geplande ontwikkelingen rondom Fort Benoorden Spaarndam, daar de aanvankelijke redenen hiermee oneens te zijn, inmiddels zijn komen te vervallen.¹

2. Historie

Hieronder volgt een korte historie inzake Recreatieschap Spaarnwoude, ontwikkelingen Fort Benoorden, de verkeersonderzoeken en besluiten die betrekking hebben op de ontwikkelingen rond Fort Benoorden Spaarndam.

2.1 Recreatieschap Spaarnwoude

Recreatieschap Spaarnwoude is de beheerder van het recreatiegebied Spaarnwoude. Het Recreatieschap is een samenwerkingsverband tussen de Provincie Noord-Holland, de gemeenten Amsterdam, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer en Velsen. Deze partijen hebben zitting in het bestuur van het Recreatieschap. Het bestuur bestaat uit het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur en deze laten zich bijstaan door de adviescommissie.

Het doel van het Recreatieschap is het in stand houden en beheren van het gebied, waaraan door het Rijk een bufferfunctie is toegekend om stedenbouw en industrievestiging tegen te gaan en het inrichten van het gebied voor openluchtrecreatie en natuur, waarbij de aanwezige landschapswaarden worden versterkt en cultuurhistorische objecten in stand worden gehouden.²

2.2 Ontwikkelingen Fort Benoorden Spaarndam

Fort Benoorden Spaarndam is een van de 46 forten van de Stelling van Amsterdam. Het fort maakt onderdeel uit van de Positie van Spaarndam en is gebouwd in de periode 1882-1903. Het fort is in zeer slechte staat. Zowel de provincie als het Recreatieschap hechten veel waarde aan de restauratie en de duurzame instandhouding van het fort.³

¹ Motie Fort Benoorden Spaarndam 22 februari 2013 gemeenteraad Haarlemmerliede en Spaarnwoude, bijlage 10

² http://www.spaarnwoude.nl/content/content.asp?menu=01600003_000000, de organisatie

³ http://www.spaarnwoude.nl/content/content.asp?menu=00002123_000000, herontwikkeling Fort Benoorden, achtergrondinformatie, de plankaart is toegevoegd als bijlage 1 en gebiedskaart als bijlage 2

In de vergadering van 14 december 2005 heeft het Algemeen Bestuur van Recreatieschap Spaarnwoude aan Recreatieschap Noord-Holland (RNH) opdracht gegeven een visie op te stellen voor de ontwikkeling van de Stelling van Amsterdam in het recreatiegebied Spaarnwoude.

In 2006 is deze visie gepresenteerd. De ontwikkelingsmogelijkheden voor Fort Benoorden Spaarndam en het nabijgelegen munitiecomplex zijn in kaart gebracht. Om inzicht te krijgen in de mogelijkheden om Fort Benoorden Spaarndam te ontwikkelen zijn nadere onderzoeken uitgevoerd naar de cultuurhistorische en natuurwaarden.

RNH stelt in opdracht van het Algemeen Bestuur een programma van eisen op.⁴

Op 12 december 2007 stemt het Algemeen Bestuur in met het programma van eisen, met inachtneming dat belanghebbenden nadrukkelijk worden betrokken bij de planvorming. Het Algemeen Bestuur geeft RNH opdracht tot het werven en selecteren van een ondernemer en stelt daarvoor € 120.000,- beschikbaar.

Op 25 november 2009 besluit het Algemeen Bestuur de herontwikkeling van Fort Benoorden Spaarndam te gunnen aan bouwbedrijf Esbi Bouw.

Bouwbedrijf Esbi Bouw werkt een plan uit voor de totale restauratie en herontwikkeling van het fort en bijhorende stellingelementen in de directe omgeving van het fort en de realisatie van een kleinschalig recreatiepark met verblijfsrecreatie, bestaande uit 83 vakantiewoningen.

Op basis van het vigerende bestemmingsplan van de gemeente Velsen kunnen in het gebied in de directe omgeving van het fort er maximaal 375 kampeermiddelen worden geplaatst voor niet-permanente verblijfsrecreatie. Om het mogelijk te maken dat er 83 recreatiewoningen jaarrond kunnen blijven staan, moet er door de gemeente Velsen een ruimtelijk planologische procedure worden gevoerd. De gemeenteraad van Velsen is dus bevoegd orgaan en heeft de verantwoordelijkheid de hieruit resulterende verkeersproblematiek op te lossen.

Het Algemeen Bestuur stelt op 30 september 2011 vast dat bouwbedrijf Esbi Bouw voldoet aan het programma van eisen en besluit het traject van herontwikkeling voort te zetten met bouwbedrijf Esbi Bouw en in te stemmen met verdere planuitwerking, mits:

- a. de Pitch en Puttbaan wordt geschrappt;
- b. er een second opinion wordt uitgevoerd met betrekking tot de verwachte verkeersstromen door Spaarndam;
- c. uitvoering van het plan leidt tot een netto toename natte natuur;
- d. een communicatieplan wordt gemaakt waarin duidelijk wordt gemaakt hoe bewoners en belanghebbenden te betrekken bij de vervolgstappen.

Op 16 mei 2012 besluit het Algemeen Bestuur een informatieavond te houden voor belanghebbenden om de besluitvorming en keuze voor bouwbedrijf Esbi Bouw uiteen te zetten.

In de zomer van 2012 wordt er een communicatietraject gestart. Het doel is het behoud van het fort als cultureel erfgoed gericht op het op korte termijn grondig renoveren ervan en het op langere termijn kunnen blijven behouden en dus onderhouden daarvan.

Uitgangspunten zijn dat er een exploitatiemodel moet zijn om het fort op langere termijn te kunnen behouden en te onderhouden. En dat er een andere functie moet komen voor het fort om bezichtiging en bezoek mogelijk te maken. Er worden 3 werkgroepen ingericht, Verkeer, Natuur, Fort en Omgeving.

⁴ Programma van Eisen voor de herontwikkeling van Fort Benoorden Spaarndam en het multicomplex, bijlage 2

Op 19 december 2012 wordt de eindnotitie van de werkgroepen en advies van de adviescommissie behandeld. Na stemming in het Algemeen Bestuur voor voortzetting van de plannen van herontwikkeling Fort Benoorden Spaarndam stelt de voorzitter vast dat de stemming 3 vóór en 3 tegen is en stelt voor dat het bestuur zich beraadt op het vervolg van de besluitvorming en hier op een later moment op terug komt. De voorzitter geeft aan dat Provincie Noord Holland een rol wil spelen bij de oplossing van de verkeersproblematiek.

2.3 Verkeersonderzoeken

Bouwbedrijf Esbi bouw heeft door Oranjewoud onderzoek laten doen naar de verkeersgeneratie met betrekking tot het plan Fort Benoorden Spaarndam. Vervolgens heeft het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap opdracht gegeven tot een second opinion. De Pitch en Puttbaan is uit het plan gehaald. Dit onderzoek is door Grontmij uitgevoerd. In het onderzoek van Grontmij wordt ook gekeken naar de uitspraak van de Raad van State naar aanleiding van de verkeersafwikkeling van de geplande woonwijk SpaarneBuiten. De conclusies uit de onderzoeken worden hieronder kort opgesomd.

Conclusies Oranjewoud

- Verkeersgeneratie: gemiddeld 315 motorvoertuigbewegingen per werkdagemaal
- Extra verkeersgeneratie is verkeerskundig minimaal te noemen (recreatief verkeer vindt buiten de spitsuren plaats)
- Knelpunt: extra verkeer door Spaarndam niet wenselijk vanwege bestaande druk op route door Spaarndam
- Oplossing: ontsluiting via Westlaan én maatregelen om verkeer door Spaarndam te beperken, bv. deel Westlaan afsluiten voor auto's, Westlaan verbreden voor passeren auto's, Redoute afsluiten en alleen toegankelijk maken voor bewoners.⁵

Conclusies Grontmij

- Verkeersgeneratie: gemiddeld 450 motorvoertuigbewegingen per werkdagemaal
- Extra verkeersgeneratie is (ondanks hoger uitgangspunt nog steeds) verkeerskundig minimaal te noemen (recreatief verkeer vindt buiten spitsuren plaats)
- Knelpunt: extra verkeer door Spaarndam niet wenselijk vanwege bestaande druk op route door Spaarndam
- Advies: extra aandacht voor goede bewegwijzering via ontsluiting Haarlem, én updaten navigatiesystemen vanwege afsluiten deel Westlaan, én oplossen bestaande problematiek
- Uitspraak Raad van State: ontwikkelingen zijn niet vergelijkbaar. De omvang van de ontwikkeling van Fort benoorden Spaarndam, en de toename van verkeer als gevolg van deze ontwikkeling is veel kleiner dan de geplande ontwikkeling van SpaarneBuiten.⁶

2.4 Genomen besluiten gemeenteraad Haarlemmerliede en Spaarnwoude

6 september 2011

In de vergadering van de commissie raadsvoorbereiding van 6 september 2011 wordt door Recreatie Noord Holland een presentatie gehouden over de plannen van bouwbedrijf Esbi Bouw. De gehele commissie is tegen het plan.⁷

⁵ Herontwikkeling Fort Benoorden: visie en planuitwerking, 4.4 Verkeersaspecten, Oranjewoud, te vinden op www.spaarnwoude.nl

⁶ Verkeersgeneratie ontwikkeling Fort benoorden Spaarndam Second opinion, Grontmij, te vinden op www.spaarnwoude.nl

⁷ Verslag van de vergadering van de commissie raadsvoorbereiding van 6 september 2011, bijlage 4

Motie 26 februari 2013

De gemeenteraad van Haarlemmerliede en Spaarnwoude draagt zijn vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap en ons op in het bestuur van het Recreatieschap een positief standpunt in te nemen ten opzichte van de huidige geplande ontwikkelingen rondom Fort Benoorden Spaarnwoude, daar de aanvankelijke redenen om het hiermee oneens te zijn, inmiddels zijn komen te vervallen.

3. Communicatietraject

In juli 2012 is het communicatietraject gestart met een algemene informatiebijeenkomst en het uitnodigen van de drie werkgroepen overeenkomstig het voorstel in het communicatieplan. Er hebben in totaal 16 werkgroepbijeenkomsten plaatsgevonden. Er hebben 26 organisaties aan dit proces deelgenomen, vertegenwoordigd door 36 personen, waarvan een aantal op persoonlijke titel.⁸

Op de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap op 19 december 2012 is de eindnotitie van de werkgroepen van het communicatietraject en de adviezen van de adviescommissie behandeld. Hieronder volgt een korte uiteenzetting van de adviezen.

3.1 Adviezen werkgroep Natuur

De werkgroep heeft gekeken naar de natuurontwikkeling van het gehele gebied. Ze hebben geconcludeerd dat door de combinatie van de verschillende maatregelen en de aangepaste plannen, de netto natuurwaarde zal toenemen, zeker vanuit het begrip natuurdifferentiatie. Het Landje van Gruijters is langs de Redoute zo kwetsbaar voor de verstoring van de vogels, dat er maatregelen getroffen moeten worden om te voorkomen dat bepaalde vogelsoorten verdwijnen.

Over het geheel gezien kan door uitvoering van de plannen en adequaat beheer de functie voor kruipende dieren verbeteren.

Door de kwetsbaarheid en het specifieke karakter van het gebied, adviseert de werkgroep het natuurbeheer uit te besteden aan een gespecialiseerd bedrijf of organisatie, om in stand houden van natuurwaarden op langere termijn te borgen.⁹

3.2 Adviezen werkgroep Fort en Omgeving

Het uitgangspunt voor de werkgroep Fort en Omgeving is het behoud en de cultivering van de authentieke elementen van het fort en van het fort als geheel geweest. De werkgroep heeft geadviseerd het accent te leggen op duurzaam behoud van de aanwezige cultuurhistorische waarden. Ook adviseert de werkgroep één of meerdere plofhuisjes in het munitiebos in stand te houden en te gebruiken voor functies die in het fort zijn ondergebracht.¹⁰

⁸ http://www.spaarnwoude.nl/content/content_beleid.asp?menu=03100553_000000, Eindnotitie adviezen van de werkgroepen Natuur, Inrichting Fort en Verkeer

⁹ http://www.spaarnwoude.nl/content/content_beleid.asp?menu=03100553_000000, Eindnotitie adviezen van de werkgroepen Natuur, Inrichting Fort en Verkeer

¹⁰ http://www.spaarnwoude.nl/content/content_beleid.asp?menu=03100553_000000, Eindnotitie adviezen van de werkgroepen Natuur, Inrichting Fort en Verkeer

3.3 Adviezen werkgroep Verkeer

Bij de uitwerking van de oplossingen voor de verkeersproblematiek hebben twee doelen een belangrijke rol gespeeld: het doorgaand/sluipverkeer in het gebied Spaarnwoude terug te brengen en het vertrekkende of aankomende verkeer naar of van het toekomstig bungalowpark en het bezoekerscentrum van het fort door Spaarndam tot een minimum terug te brengen en autoverkeer naar Spaarndam tijdens het verblijf in het park te voorkomen. De verkeersproblematiek vereist een integrale benadering, waarbij goede samenwerking tussen de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlem en Velsen van groot belang is. De maatregelen dienen nader in samenhang te worden onderzocht, waarbij eventuele neveneffecten (als gevolg van combinaties van maatregelen) inzichtelijk worden gemaakt, evenals het maatschappelijk draagvlak voor de oplossingen.¹¹

3.4 Adviescommissie

De adviescommissie adviseert vast te stellen dat aan de gestelde voorwaarde met betrekking tot communicatie ruimschoots is voldaan en de gevraagde second opinion met betrekking tot de verwachte verkeersstromen door Spaarndam is uitgevoerd.

De adviescommissie adviseert om de adviezen van de werkgroep Fort en Omgeving met betrekking tot de besteks-, voorbereidings- en uitvoeringsfase over te nemen en deze ook gestalte te geven in de afspraken en onderhandelingen met bouwbedrijf Esbi Bouw over de detailuitwerking van het plan. De adviescommissie is van mening dat aan de aanvullende voorwaarden zoals deze nu geformuleerd zijn is voldaan.

3.5 Aanpassing plan bouwbedrijf Esbi Bouw

Naar aanleiding van het communicatietraject heeft bouwbedrijf Esbi Bouw het plan voor het herontwikkelen van Fort Benoorden en omgeving aangepast. De pitch en puttbaan is zoals gewenst geschrapt en in plaats daarvan is een plan gemaakt wat zal leiden tot een netto toename van waardevolle natuur in het plangebied.

De onderzoeken (zie par. 2.3) met betrekking tot de verwachte verkeersstromen door Spaarndam zijn uitgevoerd. Geconstateerd is dat de (huidige) verkeersproblematiek in Spaarndam om een totaalbenadering en intergemeentelijke samenwerking tussen de desbetreffende gemeenten vraagt. Het initiatief hiervoor ligt bij gemeente Velsen.

4. Vergadering Algemeen Bestuur 19 december 2012

In de vergadering van het Algemeen Bestuur op 19 december 2012 wordt naar aanleiding van de eindnotitie van de werkgroepen, het advies van de adviescommissie en de aangepaste plannen voor de herontwikkeling van Fort Benoorden Spaarndam en omgeving definitief gestemd. Er ontstaat een patstelling. Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, gemeente Amsterdam en gemeente Haarlem stemmen tegen. Provincie Noord Holland, gemeente Velsen en gemeente Haarlemmermeer stemmen voor.¹²

¹¹ http://www.spaarnwoude.nl/content/content_beleid.asp?menu=03100553_000000, Eindnotitie adviezen van de werkgroepen Natuur, Inrichting Fort en Verkeer

¹² Verslag van de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van het recreatieschap Spaarnwoude, 19 december 2012, bijlage 7

4.1 Stemmen tegen

Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap, stemt onze vertegenwoordiger van de gemeenteraad, tegen de plannen. Hij licht toe dat gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude aan het proces is begonnen met kritisch enthousiasme. De scepsis is echter toegenomen. Grootst bezwaar is dat voor de bereikbaarheid van het park, alle verkeerswegen samenkomen aan de oostkant van Spaarndam. Ten aanzien van langzaam verkeer is een oplossing gevonden zonder ernstige gevolgen voor het dorp, maar niet voor het autoverkeer. Met Haarlem wordt overleg gevoerd over het eventueel faciliteren van toeristische verkeersdruk middels parkeerterreinen buiten de bebouwing. Dit leidt echter niet tot herziening van het eerdere standpunt van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude.¹³

Gemeente Haarlem

Gemeente Haarlem geeft aan geen aanleiding te zien het standpunt van de gemeente te herzien. Op 28 juni 2012 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarin aangegeven wordt dat Haarlem geen medewerking verleent aan verkeersafwikkeling over Haarlems grondgebied, noch naar onderzoek daartoe. De oplossing voor afwikkeling van het verkeer moet gevonden worden op het grondgebied van de gemeente Velsen zelf. De gemeenteraad verzoekt haar wethouder waar mogelijk gezamenlijk met buurgemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude op te trekken.¹⁴

Gemeente Amsterdam

De vertegenwoordiger van de gemeente Amsterdam geeft aan dat is afgesproken dat, indien het zicht op een op intergemeentelijke oplossing van de verkeersproblematiek, gefaciliteerd door de provincie, onvoldoende is, Amsterdam tegen dit plan zal stemmen.¹⁵

4.2 Stemmen voor

Provincie Noord Holland

De voorzitter van het Algemeen Bestuur constateert dat is gewerkt aan de gestelde voorwaarden. De provincie stelt vast dat, gekoppeld aan de doelstelling, met het plan niet alleen het fort wordt opgeknapt maar ook beheerd, onderhouden en opengesteld voor publiek.

Het plan komt tevens tegemoet aan het doel om meer meerdaagse recreatie in de Randstad te creëren. Wanneer het plan echter niet doorgaat, worden de verkeerproblemen niet opgelost, blijft het fort in de huidige staat, vervalt de subsidie van de provincie, blijft er een waaibomenbos staan en komt er geen extra natte natuur. De provincie wil om die redenen doorgaan met dit plan.¹⁶

Gemeente Haarlemmermeer

De gemeente Haarlemmermeer zal vóór het voorstel stemmen, omdat zij de argumentatie van de provincie (zie boven) volgt.¹⁷

¹³Verslag van de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van het recreatieschap Spaarnwoude, 19 december 2012, bijlage 7

¹⁴Brief van 1 juli 2012 van wethouder Van Doorn inzake de motie op 28 juni in de gemeenteraad Haarlem, bijlage 6

¹⁵Verslag van de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van het recreatieschap Spaarnwoude, 19 december 2012, bijlage 7

¹⁶Verslag van de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van het recreatieschap Spaarnwoude, 19 december 2012, bijlage 7

¹⁷Verslag van de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van het recreatieschap Spaarnwoude, 19 december 2012, bijlage 7

Gemeente Velsen

Gemeente Velsen wil meewerken aan verkeersoplossingen, maar het wordt lastig als de andere gemeenten daartoe niet bereid zijn. Er ligt een prachtkans om het fort, waar alles ombegonnen was, op te knappen en toegankelijk te maken. Daarom stemt Velsen onverkort vóór het plan.¹⁸

4.3 Moties gemeente Velsen 17 januari 2013

Om de impasse te doorbreken worden door de gemeenteraad van Velsen op 17 januari 2013 twee moties aangenomen.

Motie 3 van 2013

In deze motie verzoekt de gemeenteraad van Velsen haar college van burgemeester en wethouders alles in het werk te stellen om te komen tot de realisatie van het project Fort Benoorden Spaarndam en hierbij een proactieve houding aan te nemen om de verkeersproblematiek te verbeteren.¹⁹

Voor de gemeente Velsen is dit een belangrijke ontwikkeling. Het college van burgemeester en wethouders gaan voortvarend te werk.

Motie 4 van 2013

In deze motie verzoekt de gemeenteraad van Velsen haar college van burgemeester en wethouders van Velsen onderzoek te doen naar de mogelijkheid om de bussluis aan de zuidoost zijde van Velsbroek open te stellen voor gemotoriseerd verkeer en de Raad over 2 maanden te informeren naar de resultaten van dit onderzoek.²⁰

Het college van burgemeester en wethouders is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden en gevolgen van het open stellen van de bussluis aan de Dammersweg richting Westlaan en verwacht binnen een paar weken het resultaat van dit onderzoek.²¹

Halfweg, 26 maart 2013

Burgemeester en wethouders van Haarlemmerliede en Spaarnwoude

¹⁸Verslag van de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van het recreatieschap Spaarnwoude, 19 december 2012, bijlage 7

¹⁹Verslag van de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van het recreatieschap Spaarnwoude, 19 december 2012, bijlage 7

²⁰Motie 3 2013 gemeenteraad Velsen, 17 januari 2013, bijlage 8

²¹Motie 4 2013 gemeenteraad Velsen, 17 januari 2013, bijlage 9

6. Literatuur

Bijlagen

1. Plankaart omgeving Fort Benoorden
2. Gebiedskaart Velsen-Noord
3. Programma van Eisen voor de herontwikkeling van Fort Benoorden Spaarndam en het multicomplex
4. Verslag van de vergadering van de commissie raadsvoorbereiding van 6 september 2011
5. Motie vreemd Fort Benoorden Spaarndam 28 februari 2012 gemeenteraad Haarlemmerliede en Spaarnwoude
6. Brief wethouder Van Doorn inzake Motie gemeenteraad Haarlem 28 juni 2012
7. Verslag van de openbare vergadering van het algemeen bestuur van het Recreatieschap Spaarnwoude, 19 december 2012
8. Motie 3 2013 gemeenteraad Velsen, 17 januari 2013
9. Motie 4 2013 gemeenteraad Velsen, 17 januari 2013
10. Motie Fort Benoorden Spaarndam 2013 gemeenteraad Haarlemmerliede en Spaarnwoude

Bronnen

<http://www.haarlemmerliede.nl>

<http://www.spaarnwoude.nl>, Ontwikkeling Fort Benoorden Spaarndam

<http://ruimtelijke.plannen.nl>

www.haarlem.nl